

Historie potencjalne – wystawa o pisaniu historii na nowo w Zachęcie

Anna Boghiguian, Nikita Kadan, Mykola Ridnyi, Rabih Mroué i inne osoby artystyczne wezmą udział w najnowszej ekspozycji w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki. Prezentowane na wystawie prace – filmy, instalacje i obiekty powstałe w ostatnich latach – łączy tematyka zawłaszczania, instrumentalnego traktowania i odzyskiwania historii ukazana w kontekście obecnych napięć politycznych. Ekspozycję można oglądać do 2 lutego 2025.

Punktem wyjścia wystawy jest koncepcja historii potencjalnej sformułowana przez Ariellę Aishę Azoulay, badaczkę myśli politycznej i kultury wizualnej, w książce *The Potential History. Unlearning Imperialism* (2019). Autorka odrzuca historię jako dyscyplinę nauki, traktując ją jako narzędzie przemocy imperialnej i kwestionując dominujące narracje utrwalane przez instytucje (granice, państwa narodowe, muzea i archiwa). Historia potencjalna to proponowane przez nią narzędzie naprawcze, strategia opowiadania historii na nowo: z niezachodniej i dekolonialnej perspektywy.

Prezentowane w ramach ekspozycji prace kilkunastu twórczyn i twórców łączy tematyka zawłaszczania, instrumentalnego traktowania i odzyskiwania historii ukazana w kontekście obecnych napięć politycznych. Dotyczą one regionów niedawnych i aktualnych konfliktów, naznaczonych dziedzictwem kolonializmu, a także rosyjskiego imperializmu: Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej i Europy Wschodniej.

Mechanizmy manipulacji historią odsłania metafora teatru marionetek, po którą sięgnął w swojej trylogii filmowej *Kabaretowe krucjaty* Wael Shawky. Kwestionuje on neutralność archiwów i wskazuje na polityczny wymiar aktu opowiadania o przeszłości. Ten temat w kontekście archiwów fotograficznych poruszają także Rabih Mroué i Nikita Kadan, których prace dotyczą problemu współczesnych wojen o pamięć. W tę tematykę wpisuje się najnowszy film Mykoly Rydnia *Batalia o Mazepę*, w którym artysta zderza dwie różne narracje dotyczące biografii ukraińskiego bohatera narodowego. Ze spuścizną sowieckiego imperium konfrontuje się w swojej pracy Ala Savashevich, nawiązując do niszczenia pomników. Zawłaszczanie lub pozbawianie historii kolonizowanych narodów oraz dóbr kultury jako narzędzie budowania imperialnej dominacji to jeden z kluczowych wątków prac Kadera Attii. Azoulay w swoim najnowszym filmie nawiązuje do tematu grabieży dóbr kultury przez państwa europejskie, a Anna Boghiguian przygląda się procesom społeczno-gospodarczym opartym na niewolnictwie i wykorzystaniu taniej siły roboczej, które dały początek wielkim potęgom imperialnym. Doświadczenie przesiedlenia i oderwania od własnej kultury, ale przede wszystkim własnej ziemi jest punktem wyjścia dla prac Basmy al-Sharif i Karoliny Grzywnowicz. Poruszany w nich problem eksploatacji zasobów naturalnych oraz imperialnej przemocy poprzez zawłaszczanie ziemi podejmuje także Noor Abed w swoim najnowszym filmie.

Wystawa wskazuje na istotną rolę artystów i języka sztuki w pisaniu historii na nowo, a także instytucji kultury jako przestrzeni, w której historie potencjalne mogą wybrzmieć.

osoby artystyczne: Noor Abed, Basma al-Sharif, Kader Attia, Ariella Aisha Azoulay, Anna Boghiguian, Karolina Grzywnowicz, Nikita Kadan, Rabih Mroué, Mykola Ridnyi, Ala Savashevich, Wael Shawky

kuratorki: Maria Brewińska, Katarzyna Kołodziej-Podsiadło, Joanna Kordjak

Historie potencjalne

19.10.2024–2.02.2025

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa